Ochrona środowiska w województwie dolnośląskim w 2023 r.

28.11.2024 r.

⇧ 32,3%
Wzrost r/r nakładów na ochronę środowiska

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. zmniejszył się o 6,2% w porównaniu do 2022 r., a zużycie wody o 4,6%. Emisja zanieczyszczeń pyłowych była mniejsza niż w 2022 r. – o 27,7%, a gazowych mniejsza o 18,9%. Mniejsza niż w 2022 r. była ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (o 2,2%) oraz komunalnych (o 1,9%).

Pobór i zużycie wody

W 2023 r. w województwie dolnośląskim pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł 359,8 hm^3 (spadek o 6,2% w skali roku, wobec wzrostu w 2022 r. o 2,7% w stosunku do 2021 r.).

Zapotrzebowanie na wodę w województwie dolnośląskim stanowiło 4,3% łącznego poboru wody w kraju, wynoszącego 8331,8 hm^3 (przy największym udziale w województwie mazowieckim – 29,6% i najmniejszym w województwie lubuskim – 1,1%). Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w przeliczeniu na 1 km^2 powierzchni województwa kształtował się na poziomie 18,0 dam^3 (przeciętna w kraju wynosiła 26,5 dam^3), plasując województwo dolnośląskie na 7. miejscu w kraju.

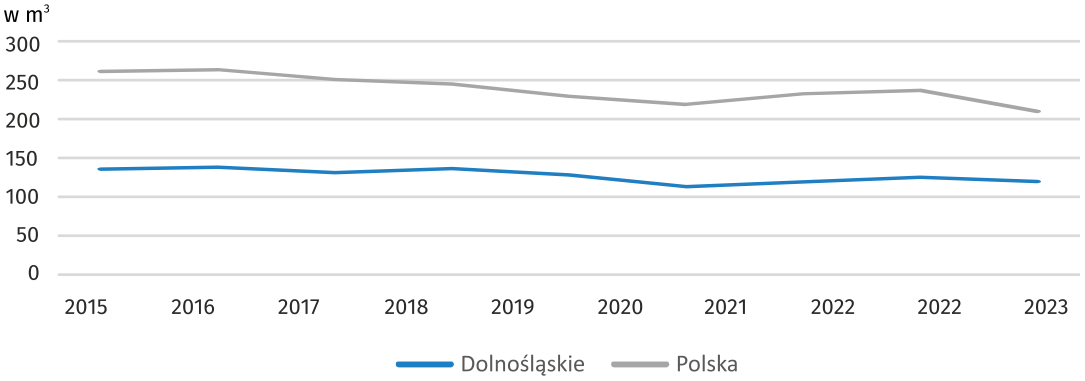
Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw największym poborem wody na cele napełniania i uzupełniania stawów rybnych

Najwięcej wody pobrano na eksploatację sieci wodociągowej (179,2 hm^3, udział w poborze wody w województwie wyniósł 46,8%), a także na napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych (122,1 hm^3, udział wojewódzki – 33,9%). Na cele produkcyjne z ujęć własnych pobrano 58,5 hm^3 wody, co stanowiło 23,1% pobranej wody ogółem.

Wielkość poboru wody była bardzo zróżnicowana w przekroju powiatowym – od najmniejszej wielkości 1,3 hm^3 w powiecie lwóweckim (w tym 97,4% na potrzeby sieci wodociągowej) do 78,0 hm^3 w powiecie milickim (w tym 97,4% na napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych).

Z wielkością poboru wody ściśle wiąże się jej zużycie na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Zużycie wody w 2023 r. zmniejszyło się o 4,6% w stosunku do roku 2022 - do poziomu 345,7 hm^3, co stanowiło 4,4% zużycia w skali kraju, wynoszącego 8971,4 hm^3. W kraju zużycie wody uległo zmniejszeniu o 11,7%.

Wykres 1. Zużycie wody na jednego mieszkańca w województwie dolnośląskim i w Polsce

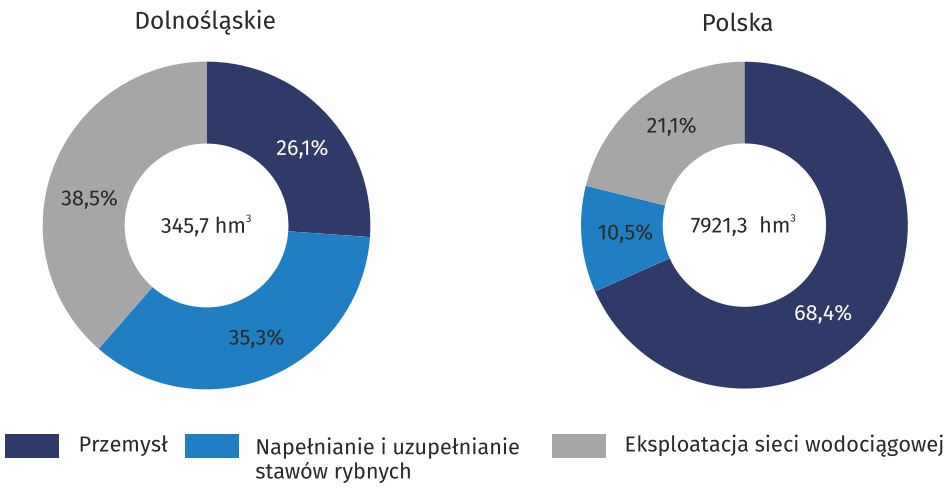
Wskaźnik zużycia wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca plasuje województwo dolnośląskie (120 m^3) na 7. miejscu wśród województw. Przeciętnie w kraju wskaźnik ten wynosił 210 m^3, przy najmniejszym poziomie 75 m^3 w województwie warmińsko-mazurskim i największym – 991 m^3 – w województwie świętokrzyskim.

Struktura zużycia wody w województwie dolnośląskim różni się od struktury zużycia w skali Polski. Podobnie jak w latach wcześniejszych, najwięcej – 38,5% wody (133,2 hm^3), przeznaczono na eksploatację sieci wodociągowej (podczas, gdy w kraju udział ten wynosił 21,1%).

Za ponad 1/3 zużycia wody w województwie dolnośląskim (122,1 hm^3 - 35,3%; wobec 10,5% w całym kraju) odpowiadało napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych – głównie w Dolinie Baryczy (w powiatach milickim i trzebnickim). Na potrzeby przemysłu zużyto 90,3 hm^3 wody, co przełożyło się na 26,1% udziału w zużyciu ogółem (zużycie w przemyśle w Polsce wyniosło 68,4% zużytej wody ogółem).

W przekroju dolnośląskich powiatów największe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie milickim (2173 m^3) oraz w powiecie lubińskim (478 m^3), a najmniejsze w powiecie lwóweckim (27 m^3) oraz w powiecie wałbrzyskim (28 m^3).

Wykres 2. Struktura zużycia wody w województwie dolnośląskim i w Polsce w 2023 r.

Oczyszczaniu poddano 96,2% ścieków wymagających oczyszczenia

Ścieki

W 2023 roku wytworzono 203,9 hm^3 ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, tj. o 5,4% więcej niż w 2022 roku. W skali kraju ilość wytworzonych ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 1,1%.

Na jednego Dolnoślązaka przypadało 71 m^3 ścieków wymagających oczyszczenia (w kraju 56 m^3), lokując dolnośląskie na 2. miejscu wśród województw (po województwie śląskim, w którym wskaźnik ten wynosił 94 m^3 na 1 mieszkańca).

Na Dolnym Śląsku oczyszczaniu poddano 186,2 hm^3 ścieków (o 5,4% więcej niż w 2022 roku) - 96,2% ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia.

Ponad połowę ścieków oczyszczono metodą z podwyższonym usuwaniem biogenów, co stanowiło mniejszy udział niż w skali kraju (odpowiednio 51,6% i 60,0% ogólnej ilości oczyszczonych ścieków). Mechanicznie oczyszczono 44,1 hm^3 ścieków (22,5%, wobec 16,6% w kraju), a biologicznie 25,7 hm^3 (13,1%, wobec 18,4% w kraju). Oczyszczaniu nie poddano 7,3 hm^3 (3,2%) ścieków. Były to głównie ścieki odprowadzone z zakładów przemysłowych.

Na terenie województwa funkcjonowało 67 oczyszczalni ścieków przemysłowych oraz 221 komunalnych (w 2022 roku – 225), z których korzystało 81,5% ludności (w Polsce 75,9%). W województwie dolnośląskim z oczyszczalni ścieków korzystało 94,7% ludności miejskiej i 54,4% wiejskiej.

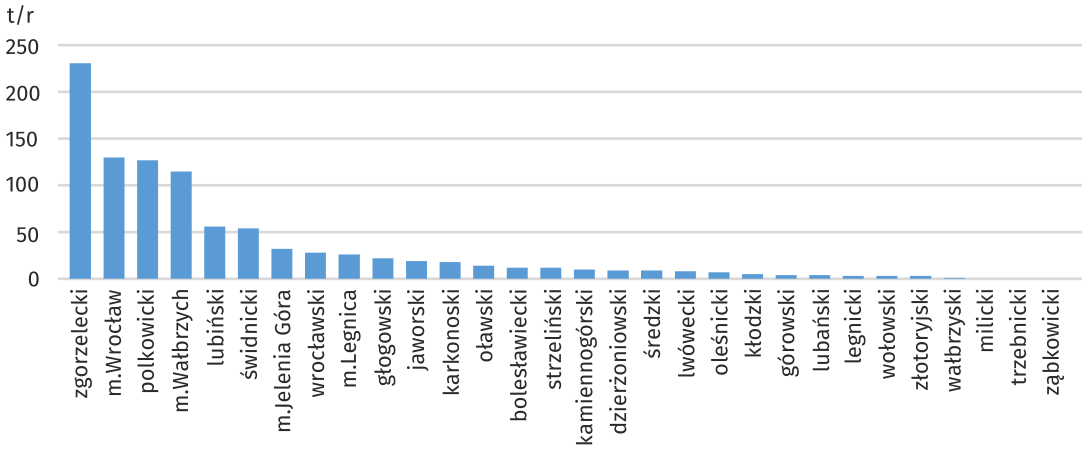
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

Na terenie województwa dolnośląskiego za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza uznano w 2023 r. 132 zakłady, tj. o 3 mniej niż rok wcześniej. Pod względem liczby ww. kategorii zakładów województwo dolnośląskie zajmowało 5. miejsce w kraju (po województwach: śląskim, wielkopolskim, małopolskim i mazowieckim). W ogólnej liczbie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 68 było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych (stanowiły one 51,5%) oraz 23 zakłady wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (stanowiły one 17,4%).

Emisja zanieczyszczeń pyłowych była mniejsza niż przed rokiem o ponad 1/4 i wyniosła 962 t/r.

Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowano w powiecie zgorzeleckim (231 t/r), we Wrocławiu (131 t/r) i w powiecie polkowickim (127 t/r) oraz w Wałbrzychu (115 t/r).

Wykres 3. Emisja zanieczyszczeń pyłowych według powiatów w 2023 r.

Emisja zanieczyszczeń gazowych wyniosła 13162 tys. t/r, tj. mniej o 18,0% niż w 2022 r. Przeciętnie na 1 km^2 przypadało 660 t zanieczyszczeń gazowych wytworzonych w 2023 roku, tj. o 109 t więcej niż średnio w kraju.

W przekroju dolnośląskich powiatów największą emisję zanieczyszczeń gazowych zanotowano w powiecie zgorzeleckim (8866 tys. t/r, co stanowiło aż 67,4% zanieczyszczeń gazowych w województwie), we Wrocławiu (1174 tys. t/r; 8,9%) oraz powiecie głogowskim (1028 tys. t/r; 7,8%).

Ochrona przyrody i krajobrazu

Powierzchnia prawnie chroniona na koniec 2023 r. obejmowała w województwie dolnośląskim 371,5 tys. ha, co stanowiło, podobnie jak w latach wcześniejszych, 18,6% ogólnej powierzchni województwa (wobec 32,2% w skali całego kraju). Województwo dolnośląskie charakteryzowało się najmniejszą wielkością udziału tych obszarów w stosunku do powierzchni województwa, natomiast największą – województwo świętokrzyskie (64,9%).

Na jednego mieszkańca województwa dolnośląskiego w 2023 r. przypadało 1290 m^2 powierzchni prawnie chronionej (w Polsce 2685 m^2)

Wskaźnik powierzchni obszarów chronionych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 1290 m^2 (w kraju – 2685 m^2), plasując województwo na przedostatniej pozycji wśród województw (przed województwem śląskim). Największa wartość tego wskaźnika wystąpiła w województwie warmińsko-mazurskim - 8327 m^2 powierzchni obszarów chronionych na 1 mieszkańca (6,5-krotnie więcej niż w województwie dolnośląskim).

Łącznie 55,0% (206,3 tys. ha) powierzchni obszarów chronionych w województwie stanowiły parki krajobrazowe (w skali kraju – 25,9%). Kolejną, znaczącą pod względem powierzchni, kategorię obszarów chronionych stanowiły obszary chronionego krajobrazu (139,0 tys. ha) – 37,4% (w skali kraju 69,4%).

W 2023 r. zarejestrowanych było 2641 pomników przyrody, co stanowiło 7,6% ogólnej liczby pomników przyrody Polsce (34977 pomników) – 4. miejsce wśród województw (po województwach: mazowieckim – 4032 pomniki, wielkopolskim – 3788 i pomorskim – 2830). Natomiast pod względem wskaźnika liczby pomników przyrody w relacji do powierzchni województwo dolnośląskie zajmowało 3. miejsce w kraju (13 pomników na 100 km^2, wobec 11 pomników przeciętnie w kraju i największej wielkości 15 pomników na 100 km^2 w województwie mazowieckim).

Tablica 1. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem		
	w ha	w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m^2
OGÓŁEM	**371487,9**	**18,6**	**1290,2**
Parki narodowe	12305,5	0,6	42,7
Rezerwaty przyrody	10833,8	0,5	37,6
Parki krajobrazowe[a]	195394,5	9,8	678,6
Obszary chronionego krajobrazu[a]	138458,5	6,9	480,9
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	9080,4	0,5	31,5
Użytki ekologiczne	5397,5	0,3	18,7
Stanowiska dokumentacyjne	17,8	0,0	0,1

[a] Bez rezerwatów przyrody i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

W województwie dolnośląskim funkcjonowały 3 ogrody botaniczne, o łącznej powierzchni 723,6 ha (łącznie w kraju 44 ogrody), która stanowiła aż 1/3 ogólnej powierzchni ogrodów botanicznych w Polsce (1. miejsce wśród województw). Najwięcej ogrodów botanicznych było w województwie wielkopolskim (6), a najmniej było w województwach: podkarpackim, świętokrzyskim, podlaskim i lubuskim (po jednym). Podobnie jak w roku ubiegłym, w województwie opolskim nie wykazano żadnego ogrodu botanicznego.

Na obszarze Dolnego Śląska znajdowały się 3 ogrody zoologiczne, o powierzchni całkowitej 59,8 ha (łącznie w kraju 25 ogrodów), która stanowiła 9,2% ogólnej powierzchni ogrodów zoologicznych w Polsce (4. miejsce w kraju, po województwach: pomorskim, wielkopolskim i śląskim).

Odpady przemysłowe

W 2023 r. województwo dolnośląskie zajmowało 1. lokatę w kraju pod względem ilości wytworzonych odpadów przemysłowych

W 2023 r. w województwie dolnośląskim wytworzono 36,3 mln t odpadów, w tym 35,1 mln t powstało w 214 zakładach wytwarzających w ciągu roku więcej niż 1 tys. t odpadów lub gromadzących co najmniej 1 mln t odpadów. Odpady przemysłowe stanowiły 96,7% łącznej ilości wytworzonych odpadów na Dolnym Śląsku (w kraju 89,0%). Pod względem ilości wytworzonych w ciągu roku odpadów przemysłowych województwo dolnośląskie plasowało się na 1. miejscu w kraju (przed województwem śląskim – 30,0 mln t; 2. miejsce). Odpady wytworzone w obu tych województwach stanowiły ok. 60% ogólnej ilości odpadów w skali całego kraju.

Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów przemysłowych wytworzonych w ciągu roku kształtował się na poziomie 3,0% i była to najniższa wielkość wśród pozostałych województw (przy przeciętnej w kraju wynoszącej 22,6% i największej w województwie śląskim 54,9%). Udział odpadów poddanych unieszkodliwieniu wynosił 2,8% (wobec 19,6% przeciętnie w kraju), a udział odpadów przekazanych innym odbiorcom – 93,0% (przeciętnie w kraju 56,8%).

Odpady komunalne

W 2023 r. wytworzono 1196,5 tys. t odpadów komunalnych (odpadów odebranych od wszystkich mieszkańców), przy porównywalnej wielkości w 2022 r. (1220,2 tys. t).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa zebrano 415 kg, co jest wynikiem wyższym o 58 kg od średniej krajowej (357 kg) i o 7 kg niższym niż w roku 2022.

W 2023 r. województwo dolnośląskie miało najwyższy wskaźnik ilości wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca

Podobnie jak w latach wcześniejszych, nadal w województwie dolnośląskim na tle innych województw odnotowano najwyższy wskaźnik ilości wytworzonych odpadów na mieszkańca, podczas gdy najniższą wartość tego wskaźnika osiągnięto w województwie podkarpackim, gdzie na 1 mieszkańca przypadały 244 kg odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku.

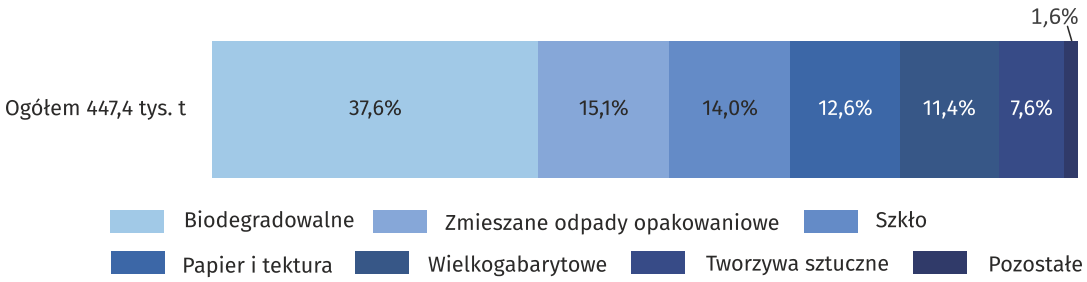
Bezpośrednio z gospodarstw domowych zebrano 1074,1 tys. t, co stanowiło 89,7% odpadów komunalnych ogółem, a z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) – 122,4 tys. t. (10,2%).

Zebrane odpady komunalne w 2023 r. zostały m.in. przeznaczone do: recyklingu – 207,7 tys. t (17,8%), biologicznych procesów przetwarzania (kompostowania lub fermentacji) – 85,6 tys. ton (7,2%), do przekształcania termicznego z odzyskiem energii – 89,8 tys. t (7,5%), do składowania – 521,8 tys. t (43,6%).

Z odpadów ogółem 447,4 tys. t zebrano selektywnie, co oznacza niewielki spadek w stosunku do roku poprzedniego o 1,4% (w kraju wzrost o 2,0%). Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów stanowiły 37,4% (podobnie jak w województwie kujawsko-pomorskim), natomiast w skali kraju stanowił większy odsetek – 40,7%.

W strukturze selektywnie zebranych odpadów komunalnych największy udział miały odpady biodegradowalne – 37,6 % (168,3 tys. t), następnie zmieszane odpady opakowaniowe – 15,1% (67,7 tys. t) oraz szkło – 14,0% (62,8 tys. t).

Wykres 4. Struktura odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2023 r.

W województwie dolnośląskim występowała 3. największa liczba dzikich wysypisk śmieci w kraju (za województwami śląskim i pomorskim)

Według stanu na koniec 2023 roku w województwie dolnośląskim pozostawało 231 zinwentaryzowanych dzikich wysypisk śmieci, o powierzchni 43,8 ha (na koniec 2022 r. było 297 dzikich wysypisk). W przekroju województw wystąpiło duże zróżnicowanie pod względem liczby dzikich wysypisk śmieci – od 23 w województwie warmińsko-mazurskim, do 359 w województwie śląskim.

W ciągu roku zlikwidowano na Dolnym Śląsku 583 dzikie wysypiska śmieci (o 8 więcej niż w 2022 r.), zbierając z nich 7135 ton odpadów (o 4567 t więcej niż rok wcześniej).

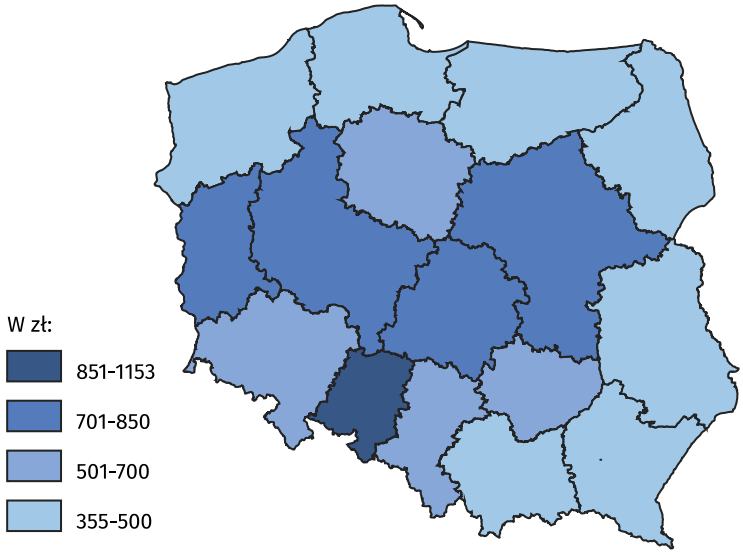
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej

Nakłady na ochronę środowiska w 2023 r. osiągnęły wartość 1622,1 mln zł i były większe o 395,7 mln zł (32,3%) niż rok wcześniej. Największe nakłady przeznaczono na ochronę powietrza i klimatu (751,3 mln zł – 46,3% nakładów) oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód (509,3 mln zł – 31,4% nakładów wojewódzkich).

Wydatki na gospodarkę wodną wyniosły 351,9 mln zł, stanowiąc 54,4% poziomu w 2023 r. (w skali kraju wydatki na gospodarkę wodną wzrosły o 8,3%). Z uwagi na kierunek inwe-

stowania, szczególnie wyróżniały się nakłady na ujęcia i doprowadzenia wody, które wyniosły 127,9 mln zł (36,3% nakładów), a na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody 26,7 mln zł (7,6% nakładów). Całkowita wartość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w 2023 r. wyniosła w województwie dolnośląskim 685 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca (6. miejsce wśród województw, wobec 3. miejsca w 2022 r), przy średniej wartości w Polsce wynoszącej 598 zł i największej wartości w województwie opolskim – 1153 zł.

Mapa 1. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: dane GUS", a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS".

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Dyrektor Halina Woźniak
tel: 71 371 64 00

Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych

tel. 71 371 63 71

e-mail: A.Ilczuk@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne
tel: 71 371 63 62, 71 371 64 55

wroclaw.stat.gov.pl
@WROCLAW_STAT
@USWroclaw

Powiązane opracowania

Ochrona środowiska 2023

Ochrona środowiska w województwie dolnośląskim w 2022 r.

Temat dostępny w bazach danych

Bank Danych Lokalnych → Stan i Ochrona środowiska

Dziedzinowe Bazy Wiedzy → Stan i Ochrona Środowiska

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

Emisja zanieczyszczeń powietrza

Ochrona powietrza

Ochrona przyrody

Ochrona środowiska

Odpady

Ścieki

Zanieczyszczenia gazowe

Zanieczyszczenia pyłowe

Zużycie wody